

Plan for et trygt og godt skolemiljø

§12-2. Retten til et trygt og godt Skolemiljø

Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring

Utdrag fra læreplanens overordnet del, verdier og prinsipper for opplæringen:

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og haldningar for å kunne mestre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst.

NULLMOBBING

DU HAR RETT TIL Å HA DET BRA

.NO

«Skolens handlingsplan skal gjenspeile artiklene i Barnekonvensjonen. De voksne på skolen skal handle utfra barnets beste, det å snakke trygt og retten til et privatliv. Elevene på Øygaard skal bli involvert i egen sak, bli lyttet til og hørt i prosessen. Det er derfor viktig med profesjonelle voksne som tar gode beslutninger til det beste for eleven»

Rektor

<https://www.reddbarna.no/vaart-arbeid/barns-rettigheter/barnekonvensjonen-i-kortversjon>

Skolens oppdrag og ansvar!

«Opplæringens mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse. Skal utdanningen fremme disse målene, kreves en nærmere utdyping av verdigrunnlag, menneskesyn og fostringsoppgaver.»

Dette betyr i praksis at skolen har:

- **Plikt til å følge med**
- **Plikt til å gripe inn**
- **Plikt til å varsle**
- **Plikt til å undersøke**
- **Plikt til å sette inn egnede tiltak**
- **Plikt til å dokumentere**

Kapittel 12-2,3,4,5,6

§12-2. Retten til et trygt og godt skolemiljø

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

§12-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at kravene i og innholdet av kapittelet blir oppfylt. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§12-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø

- Alle som arbeider på skolen **skal følge med** på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og **gripe inn** mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.
- Alle som arbeider på skolen, **skal varsle rektor** dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeieren i alvorlige tilfeller.
- Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen **snarest undersøke** saken.
- Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen iverksette **egnedet tiltak** som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Beskrivelser av begreper

Trygt og godt skolemiljø: Trygt skolemiljø betyr at eleven ikke skal utsettes for ubehageligheter som mobbing/krenkelser, vold, diskriminering eller trakassering. Godt skolemiljø betyr at elevene skal oppleve trivsel, læring og fellesskap på skolen

Sårbare elever: Kjennetegn på sårbare elever kan være elevens religion, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, atferds – eller emosjonelle vansker, familieforhold eller tidligere krenkelser som gjør eleven ekstra utsatt.

Krenkelser: Krenkelser er det overordnede begrepet for mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Nulltoleranse: Nulltoleranse er grunnlag for reaksjon mot negative handlinger, og en reaksjon for det kontinuerlige og systematiske arbeidet for å fremme elevenes helse, miljø og trygghet. Nulltoleranse må forstås som en overordnet holdning og verdi i arbeidet med et trygt og godt skolemiljø.

Følge med: Det betyr at skolen skal jobbe ut fra et forebyggende perspektiv, ha kunnskap om hva det vil si å være en ekstra sårbar elev, og kompetanse til å fange opp, gjennom observasjon, om elever ikke har det trygt og godt. **Følge med** betyr også at skolen jobber systematisk med undersøkelser og kartlegginger av elevenes skolemiljø og at elevene sitt skolemiljø alltid er tema på de ukentlige møtene med alle ansatte. **Følge med** betyr også at skolen har fokus på sårbare overganger, som blindsoner i ganger og områder der elever oppholder seg uten høy grad av voksentetthet, og som kan være utrygge for mange elever. **Følge med** betyr også at skolen jobber kontinuerlig med god klasseledelse, som betyr at den voksne skal legge til rette for at elevene opplever tilhørighet og samhold med sine medelever og er trygge på de voksne i klasserommet. God klasseledelse skal fremme læring og interesse for faget, der den voksne gjennom involvering og organisering, gir elevene mestringsopplevelser i fellesskap med hverandre (fellesskapende didaktikk).

Rehabiliteringsfase: En oppfølgingsprosess for de involverte elevene. Reparasjon av relasjoner og gjenoppbygging av trygghet, trivsel og “min” identitet. Det kan ta tid å reparere relasjoner, og elevene skal vise gjensidig respekt for hverandre i denne perioden!

Elevenes stemme

Skolen skal sørge for at de involverte elevene blir hørt. Hva som er best for elevene, skal være grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal iverksettes tiltak i en sak. Når det iverksettes tiltak, er det viktig at elevene blir forklart tiltakene og hva det betyr for dem.

Tiltakene skal ha bredde og rettes mot skole-, klasse- og individnivå. I planen skal det stå:

- a) Hvilket problem tiltakene skal løse
- b) Hvilke tiltak skolen har planlagt
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres (i samarbeid med eleven)
- f) Rehabiliteringsfase (tre uker etter aktivitetsplanen er iverksatt, skal den evalueres i et møte og justeres i samarbeid med eleven/eventuelt elevene som blir påvirket av tiltakene, slik at skolen får tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket).

Skolen skal **dokumentere** hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter første til femte ledd. Elevens og foresattes stemme er viktige inn i aktivitetsplanene våre, og skal i samarbeid med skolen være med på å lage tiltak som har til hensikt å gjenopprette elevens trygge og gode skolemiljø. Dersom tiltakene ikke fungerer etter hensikt, der det er snakk om mistriksel over tid, alvorlige saker og mobbing, anbefales foresatte å ta direkte kontakt med konstituert rektor ved skolen, Wenche Handegaard

wenche.handegaard@sandnes.kommune.no

Foresatte vil alltid få bekreftelse på at saken er mottatt. Rektor har da fem arbeidsdager på å sette i verk tiltak og vil på samme måte som beskrevet over, utarbeide en aktivitetsplan tilknyttet eleven som ikke har fått oppfylt retten til et trygt og godt skolemiljø. Ved behov vil skolen innkalle ekstern kompetanse som kan bistå i arbeidet.

§12-5 Skjerpa plikt til å melde frå dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom elev opplever krenkelser og utestenging av lærer eller annen ansatt ved skolen, **skal rektor kobles inn umiddelbart**. Det skal straks iverksettes en grundig undersøkelse. Rektor har meldeplikt til skoleeier. Etter undersøkelse må rektor i samarbeid med skoleeier vurdere situasjonen og sette inn de tiltak som er nødvendige for å sikre elevens skolemiljø.

Dersom en ansatt opplever at kollegaer krenker elevene, **har de plikt til å varsle rektor**. Her er plikten **ekstra skjerpet**, fordi det forventes at voksne skal utføre sitt arbeid til det beste for elevene. Det skal straks iverksettes en grundig undersøkelse. Rektor har meldeplikt til skoleeier. Etter undersøkelse må rektor i samarbeid med skoleeier vurdere situasjonen og sette inn de tiltak som er nødvendige for å sikre elevens skolemiljø. Dersom det er en i skolens ledelse som står bak krenkelsene, må den som får kjennskap/mistanke til dette **varsle direkte til skoleeier**. Taushetsplikten er ikke til hinder for å utveksle informasjon innad i kommunen.

Ansatte skal bli ivaretatt etter lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern.

([Arbeidsmiljøloven – aml](#))

Det skal i tillegg opprettes **aktivitetsplan for den ansatte**, slik at skolen sikrer god oppfølging.

§12-6 Melde saken til Statsforvalteren

Hvis du mener at skolen ikke har gjort nok for å stoppe krenkelser, kan du melde saken til Statsforvalteren.

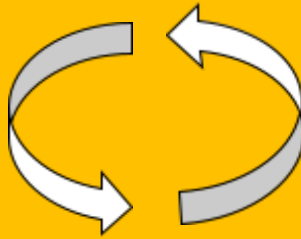
- Først må du ha tatt opp saken med rektor på skolen.
- Det må ha gått minst en uke siden du tok opp saken med rektor.
- Saken må gjelde skolemiljøet på den skolen eleven nå går på.

Du kan ta kontakt med Statsforvalteren hvis du lurer på noe. Kontaktinformasjon til Statsforvalteren i Rogaland er lagt ut på deres hjemmeside: [Statsforvalteren i Rogaland](#)

Skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø bygger på følgende prinsipper:

1. **Forebygging**
2. **Avdekking**
3. **Tiltak**
4. **Evaluering**
5. **Kontinuitet og rehabilitering**
6. **Dokumentasjon**

HVA	HVEM	ANSVAR	NÅR
Godt nærvær av voksne	Voksne med vester	Alle ansatte	Friminutt
Inkluderende aktiviteter	Voksne leder aktivitetene	Alle ansatte	Friminutt
Trygg og god klasseledelse og gode rutiner i forhold til mobil, oppstart, slutt og inklusjon	Voksne på skolen	Alle ansatte	Hele dagen
Overgang barneskole – ungdomsskole	Involverte lærere, elever og miljøteam	Administrasjon	Vår
Trivselsundersøkelsen	Elevene	Alle ansatte	Månedlig
Klassetrivsel	Elevene	Kontaktlærerne	Høst og vår
Relasjonssirkel (voksne/barn)	Lærerne	skolens ledelse	Høst og vår
Utviklingssamtaler	Foresatte og elev	Kontaktlærere	Høst og vår
Elevsamtaler	Elever	Kontaktlærere	Høst og vår
Elevsamtaler	Elever	Lærerne	Hele året
Elevsamtaler	Elever	Miljøteam	Hele året
Elevsamtaler	Elever	Helsesøster	Hele året
Oppstarts samtaler 8. trinn	Elever	Helsesøster	Vår 8. trinn
Lavterskel for kontakt fra og med foresatte eller andre varslere. Dette blir tatt på alvor.	Lærere, Miljøteam, Helseyskepleier, Ledergruppen, Foresatte og andre	Ledergruppen har innført gode rutiner for varsling	Hele året
Relasjon mellom ansatte og elev: <i>Alle ansatte er trygge voksne som elevene kan ha tillit til.</i> <i>Det betyr:</i> <ul style="list-style-type: none"> • De voksne er inkluderende • De voksne er lyttende • De voksne viser omsorg • De voksne jobber utfra fra prinsippene for “Traumebasert omsorg” 	Alle ansatte	Alle ansatte	Alltid

<ul style="list-style-type: none"> ● <i>De voksne viser forståelse for elevers opplevelse av krenking</i> ● <i>De voksne iverksetter tiltak</i> ● <i>De voksne stiller krav</i> ● <i>De voksne følger opp saker</i> ● <i>De voksne evaluerer og avslutter saker</i>			
--	--	--	--

1. Forebygging

<p>Miljøtiltak i skolen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kontinuerlig arbeid med klassemiljø. God klasseledelse</i> • <i>Gi mulighet for mestring til alle elever gjennom godt planlagt didaktisk arbeid</i> • <i>Relasjonsbygging gjennom fagfellesskapende didaktikk</i> • <i>aktiviteter i friminuttene</i> • <i>Åpent mediatek i friminuttene</i> • <i>Aktivitetsdager</i> • <i>Bli kjent dag på 8. trinn</i> • <i>Psykisk helse (se nedenfor)</i> 	Elever	Faglærere Miljøveileder, Miljøarbeider kontaktlærere, Elevråd og administrasjon		Hele året
<p>Opplæring: Felles gjennomgang av skolens handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø, og evaluering av denne.</p> <p>Avdekkingsverktøyet "Klassetrivsel" Trivselsundersøkelse Observasjon fra alle voksne på skolen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • til elevene • i elevrådet • til personalet • Rengjøringspersonell • vaktmester • foreldremøter • FAU/SU 	Administrasjonen, elevrådskontakt, kontaktlærer		Høst og vår Gjennomgang for ny-ansatte
<p>Elevundersøkelser på alle trinn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nasjonale elevundersøkelsen</i> • <i>Sosiometri og klassemiljøundersøkelsen på elevnivå i alle klasser</i> • <i>Oppfølging og tiltak</i> • <i>Evaluering</i> 	Elever Alle	Alle ansatte		Undersøkelsen tas hvert år i november og i februar. Arbeidet rundt dette pågår gjennom hele året
<p>Trivselsundersøkelse</p>	Alle elever	Alle ansatte/ledelsen		Månedlig

2. Hvilke metoder har vi for å avdekke om elevene ikke har det trygt og godt ved Øygard ungdomsskole?

HVA	HVEM	ANSVAR	NÅR
Alle ansatte har god kunnskap om Kapittel 12-2, 12-3, 12-4 og 12-5, Retten til trygt og godt skolemiljø, følge med, gripe inn, varsle, undersøke og handle	Alle ansatte	Alle ansatte	Alltid
Godt nærvær av voksne	Voksne på skolen	Administrasjon	Daglig
Daglig arbeid med klassemiljø/klasseledelse	Kontaktlærer og elever	Kontaktlærer	Ukentlig
Elevsamtaler	Kontaktlærer og elever	Kontaktlærer	Høst og vår
Elevsamtaler	Miljøveileder og elever	Miljøveileder	Hele året
Miljøundersøkelsen	Alle elever	Rektor	Ukentlig
Utviklingssamtaler Alle elever skal være herre i eget liv. Utviklingssamtalen er et levende dokument der eleven gjennom hele året blir fulgt opp gjennom vurdering for læring, psykisk helse, trivsel og motivasjon. Elevene presenterer sitt liv på Øygard ungdomsskole på utviklingssamtalen.	Elev, foresatt og ansatt	Kontaktlærer, faglærer	Høst og vår
Elevråd	Elever	Leder elevråd og ansvarlig voksen	1 gang/mnd
Foreldremøter: Skolehelsetjenesten Ungdomsteamet Skolen PPT	Foresatte	Administrasjon og kontaktlærer	Høst og vår
Observasjon	Elever	FAU og rektor	Februar
Kontakt skole – hjem	Foresatte og elever	Kontaktlærer	Hele året
Tverretatlige møter	Barnevern, Skolehelsetjenesten, ungdomsteamet, PPT, BUP og skole	Administrasjon og skolens ressursteam	Hele året
Elevundersøkelser i alle klasser på alle trinn	Elever	Administrasjonen	Høst

3. Hvordan håndterer vi grove/akutte krenkelser ved Øygard ungdomsskole?

SAKSGANG VED ALVORLIGE HENDELSER - UMIDDELBART	
1	Informere rektor! (vedlegg: Varsling til rektor etter §12-4)
2	Samtale med og trykke eleven som har vært utsatt for krenkelser. Få med mest mulig informasjon og historie bak krenkelsene.
3	Kontakt den/de krenkedes foresatte. Innkall til hastemøte og forklar situasjonen. Trykke både elev/elevene og foresatte på at dette skal ta slutt umiddelbart. De krenkede og foresatte skal vite at de har støtte og at skolen skal håndtere saken på en profesjonell måte. Prosessen skal være forutsigbar for de involverte, og trykke foresatte på at skolen nå skal håndtere de som utøver de negative handlingene.
4	Individuelle samtaler med utøverne av krenkelser. Disse samtaler skal tas rett etter hverandre, slik at de ikke har anledning til å snakke sammen hvis det er flere det gjelder.
5	Informere foresatte til de som har utført handlingene.
6	Innkalle foresatte og eleven/elevene som har utført negative handlinger.
7	Iverksette en akutt/midlertidig aktivitetsplan.
8	Følge med – være i forkant i situasjoner som er mer sårbare, som i gym, mat og helse, musikk, der organiseringen ofte er friere.
9	Foreta grundige undersøkelser.
10	Evaluere den midlertidige aktivitetsplanen i samarbeid med eleven for deretter å utarbeide ny plan. Ha søkelys på elevens opplevelse av de akutte tiltakene og om de har hatt effekt.
11	Evaluere aktivitetsplanen i samarbeid med eleven etter tre uker. Foreta justeringer om nødvendig.
12	Undersøke saken videre og gå inn i rehabiliteringsfasen.
13	Eksterne samarbeidspartnere koples inn om det er behov

HVEM	ANSVAR	NÅR
<p>Offer for grove/akutte krenkelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontaktlærer, elev og foresatte. • Aktivitetsplan iverksettes i samarbeid med eleven • Alle ansatte blir informert. Ører og øyne oppe! • Hjelpe, trygge og støtte eleven <p>Utøver av grove/akutte krenkelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontaktlærer, elev, og foresatte • Aktivitetsplan v/behov • Alle ansatte blir informert. Ører og øyne oppe! • Hjelpe, veilede og trygge eleven til å slutte med sine handlinger 	<p>Rektor og avdelingsleder Aktuell lærer Miljøveileder</p> <p>Alle ansatte har observasjons og handlingsplikt (gripe inn)</p> <p>Alle ansatte som er i daglig kontakt med eleven. Kontaktlærer eventuelt en miljøveileder og/eller helsesøster</p> <p>Rektor og avdelingsleder Aktuell lærer Miljøveileder</p> <p>Alle ansatte har observasjons og handlingsplikt</p> <p>Jevnlige samtale med rektor, kontaktlærer og miljøveileder</p>	<p>Alltid etter endt undersøkelse</p>
<p>Eksterne samarbeidspartnere kobles på som støtteapparat/veiledning i prosessen <i>(Statsforvalteren, skolehelsetjenesten, barnevern, PPT, Ungdomsteam, Familieteam, FAU, SU, BUP, Fastlege, mobbeombudet)</i></p>	<p>Rektor</p>	<p>Alltid</p>

4. Hverdagsrutiner

Håndtering av mindre alvorlige saker/situasjoner

1. Ta affære på stedet. Marker at dette ikke godtas. Ikke diskuter!
2. Bruk nulltoleranse
3. Følg opp både plager og den som blir plaget
4. Informer elevenes kontaktlærer
5. Hold foreldrene orientert dersom det er nødvendig
6. Informer rektor dersom det er nødvendig

Hva kan jeg /vi som foresatte bidra med til et trygt og godt skolemiljø?

1. Vis engasjement for din ungdom sitt skoleliv. Framsnakk skolen.
2. Vis gode holdninger og verdier i praksis.
3. Vis trygghet, tydelighet og omsorg gjennom kjærlighet, grenser og rammer i rollen din som forelder. Det gir tolerante, omsorgsfulle og robuste barn.
4. Når du snakker med ditt barn om andre elever og foreldre ved skolen vår, bruk et språk som spiller respekt og forståelse for mangfold. Da lærer du ditt barn at alle er like mye verd, selv når relasjoner med andre kan være vanskelig.

